

Date: 13th April-2025

MAKTAB PSIXOLOGLARINING YOSH AVLOD TARBIYASIDAGI O'RNI

Djabborova Kamola Iskandarovna

Toshkent shahar Yunusobod tumani

9-IDUM amaliyotchi psixologi

Annotatsiya: Har bir davlatning kelajagi yosh avlod tarbiyasiga bog'liq. Sifatli ta'lim va tarbiya jarayonida maktab psixologlarining o'rni beqiyosdir. Ular nafaqat o'quvchilarning bilim olishi jarayonida, balki ularning shaxsiy rivojlanishida, ruhiy holati va ijtimoiy moslashuvida ham muhim rol o'ynaydi. Maktab psixologlari bolalarning muammolarini hal qilish, stressga chidamliligini oshirish, ularning iqtidor va qobiliyatlarini rivojlantirishda muhim vositachi hisoblanadi. Ushbu maqolada maktab psixologlarining yosh avlod tarbiyasidagi o'rni, maqsad hamda vazifalari keng muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: yosh avlod tarbiyasi, maktab psixologi, hamkorlik, moslashuv, shaxs.

THE ROLE OF SCHOOL PSYCHOLOGISTS IN THE UPBRINGING OF THE YOUNGER GENERATION.

Abstract: The future of each state depends on the upbringing of the younger generation. The role of school psychologists in the process of quality education and upbringing is incomparable. They play an important role not only in the process of acquiring knowledge of students, but also in their personal development, mental state and social adaptation. School psychologists are important mediators in solving children's problems, increasing their stress resistance, and developing their talents and abilities. This article discusses the role, goals and tasks of school psychologists in the upbringing of the younger generation.

Key words: upbringing of the younger generation, school psychologist, cooperation, adaptation, personality.

РОЛЬ ШКОЛЬНЫХ ПСИХОЛОГОВ В ВОСПИТАНИИ ПОДРАСТАЮЩЕГО ПОКОЛЕНИЯ.

Аннотация: Будущее каждой страны зависит от образования молодого поколения. Роль школьных психологов в процессе качественного образования и воспитания неопределима. Они играют важную роль не только в процессе обучения студентов, но и в их личностном развитии, психическом состоянии и социальной адаптации. Школьные психологи являются важными посредниками в решении проблем детей, повышении их стрессоустойчивости, развитии их талантов и способностей. В статье подробно рассматриваются роль, цели и задачи школьных психологов в воспитании подрастающего поколения.

Ключевые слова: воспитание подрастающего поколения, школьный психолог, сотрудничество, адаптация, личность.

Date: 13th April-2025

Yosh avlod tarbiyasi hamma zamonlarda ham g'oyat muhim va dolzarb ahamiyatga ega bo'lib kelgan" Kelajagimizning qanday bo'lishi hozirgi kunda biz tarbiyalayotgan yoshlarga bog'liq. Biz farzandlarimizning nafaqat jismoniy va manaviy sog'lom o'sishi, balki ularning eng zamonaviy 24ntellectual bilimlarga ega bo'lgan, uyg'un rivojlangan inson bo'lib, XXI asr talablariga to'liq javob beradigan barkamol avlod bo'lib voyaga etish uchun zarur barcha imkoniyat va sharoitlarni yaratilishini o'z oldimizga maqsad qilib qoqygmiz.

Sh.M.Mirziyoyev

Chindan ham, millatlarning tarixiy, milliy va joylashuv xususiyatlarini hisobga olgan holda o'zbek oilalari taraqqiyotini umumiy va xususiy taraqqiyotlar asosida oilaviy tarbiyani maqsadga muvofiq yaxshilash lozim. Bu davlatimizning oilada yosh avlodni har tomonlama kamol toptirish jarayoniga qaratilgan ilmiy va amaliy tavsiyalardan biridir. Tarbiya esa muayyan, aniq maqsad hamda ijtimoiy-tarixiy tajriba asosida shaxsni har tomonlama o'stirish, uning ongi, psixologik xarakteri, xulq-atvori va dunyoqarashini tarkib toptirish jarayoni. Boshqacharoq talqin etilganda, tarbiya yosh avlodni muayyan maqsad yo'lida har tomonlama voyaga yetkazish, unda ijtimoiy ong va xulq-atvorni tarkib toptirishga yo'naltirilgan faoliyat jarayonidir. Ayniqsa, umumta'lim maktablarida ta'lim bilan birgalikda tarbiyani olib borish muhim ahamiyatga ega. Bunda maktab amaliyotchi psixologlarining o'rni beqiyos. Keling, shu o'rinda maktab amaliyotchi psixologlarining yosh avlod tarbiyasida tutgan o'rni xususida mulohaza yuritamiz.

Maktab psixologlari o'quvchilarning psixologik salomatligini ta'minlash va ularning har tomonlama rivojlanishiga ko'maklashish maqsadida xizmat qiladi. **Ularning asosiy vazifalariga quyidagilar kiradi:**

- O'quvchilarning ruhiy holatini o'rganish va ularning muammolarini aniqlash;
- O'quvchilarning o'z-o'ziga bo'lgan ishonchini mustahkamlash;
- Stress va depressiya bilan bog'liq muammolarni hal qilishga yordam berish;
- Ota-onalar va o'qituvchilar bilan hamkorlik qilish;
- Maxsus ehtiyojli bolalar bilan ishlash;
- Bullying (bezorilik) holatlarining oldini olish va ularni bartaraf etish.

Maktab psixologlari nafaqat muammolarni aniqlash va hal qilish bilan cheklanmay, balki bolalarning ijtimoiy moslashuviga ham hissa qo'shadi. Ular o'quvchilarning kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirish, jamoada ishlash qobiliyatini oshirish va ularga ijtimoiy muhitga moslashishga yordam berish bilan shug'ullanadi. Maktab psixologlari faqat o'quvchilar bilan emas, balki ularning ota-onalari va o'qituvchilari bilan ham faol hamkorlik qilishi lozim. Farzand tarbiyasida oilaning o'rni beqiyos bo'lib, maktab psixologlari ota-onalarga quyidagi masalalarda yordam bera oladi:

- Bolaning psixologik rivojlanish xususiyatlarini tushuntirish;
- O'quvchining o'qish jarayonidagi qiyinchiliklarini hal qilish;

Date: 13th April-2025

- Oiladagi muhitni yaxshilash uchun tavsiyalar berish;

- Ota-onalarga bolalar bilan to'g'ri muloqot qilish ko'nikmalarini o'rgatish. Shuningdek, psixologlar o'qituvchilar bilan hamkorlik qilib, ularning o'quvchilar bilan samarali ishlashi uchun metodik tavsiyalar beradi. O'qituvchilar maktab psixologlari yordamida bolalarning ruhiy holatini yaxshiroq tushunib, ularga mos yondashuv usullarini qo'llashi mumkin.

Maktab psixologlarining tarbiya jarayonidagi o'rni ham beqiyosdir. Maktab psixologlari tarbiya jarayonida asosiy uchta yo'nalishda ish olib boradilar:

1. Psixologik maslahat va diagnostika: o'quvchilarning individual xususiyatlarini o'rganish, ularning ruhiy holatini baholash va kerakli maslahatlarni berish.

2. O'quvchilarning ruhiy salomatligini mustahkamlash: stressni boshqarish, motivatsiyani oshirish va o'ziga bo'lgan ishonchni rivojlantirish.

3. Ijtimoiy moslashuv va shaxsiy rivojlanish: jamoada ishlash ko'nikmalarini shakllantirish, ijtimoiy muhitga moslashuvni ta'minlash. Maktab psixologlarining ishi tufayli yosh avlod yanada o'ziga ishongan, maqsad sari intiluvchi va ijtimoiy faol shaxslarga aylanadi. Ular o'quvchilarning nafaqat aqliy rivojlanishi, balki ularning hissiy-intellektual o'sishiga ham

katta ta'sir ko'rsatadi.

Xulosa qilib aytganda, maktab psixologlarining yosh avlod tarbiyasidagi o'rni juda katta ahamiyat kasb etadi. Ular o'quvchilarning psixologik salomatligini ta'minlash, ularning shaxsiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlash, ijtimoiy moslashuvi va ruhiy muammolarini hal qilishda muhim rol o'ynaydi. Ota-onalar, o'qituvchilar va jamiyat maktab psixologlarining ishini qadrlashi va qo'llab-quvvatlashi lozim. Faqat shundagina biz kelajagimiz bo'lgan yosh avlodning har tomonlama rivojlanishi uchun qulay muhit yaratishimiz mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Mirziyoyev Sh. Vatanimiz taqdiri va kelajagi yo'lida yanada hamjihat bo'lib, qat'iyat bilan harakat qilaylik. - T.: O'zbekiston, 2017-yil.
2. G'ofurova, R. (2020). "Maktab psixologiyasi va uning amaliyoti." Toshkent: O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi.
3. Nurmatov, S. (2021). "Bolalar psixologiyasi va pedagogikasi." Samarqand: Ilmiy Nashr.
4. Karimova, L. (2019). "O'quvchilarning ruhiy holatini yaxshilash yo'llari." Buxoro: Ilm Ziy.

